

Minister Finansów

Warszawa, 20 czerwca 2023 roku

Sprawa: Zasady odpowiedzialności podatkowej członków zarządów organizacji pozarządowych nieprowadzących działalności gospodarczej
Znak sprawy: DSP5.055.1.2023
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW
Rzecznik Praw Obywatelskich

Odpowiedź na wystąpienie

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z 5 czerwca 2023 r. znak: V.511.881.2022.EG w sprawie zasad odpowiedzialności członków zarządów organizacji pozarządowych nieprowadzących działalności gospodarczej za zaległości podatkowe tych organizacji, przedstawiam poniżej następujące stanowisko.

Zgodnie z treścią art. 116a Ordynacji podatkowej¹, za zaległości podatkowe innych osób prawnych niż wymienione w art. 116 i fundacji rodzinnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie organów zarządzających tymi podmiotami. Przepis art. 116 stosuje się **odpowiednio**. Odsyłany przepis określa m. in. przesłanki wyłączające odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za zaległości podatkowe tych spółek. Jedną z tych przesłanek jest wykazanie przez członka zarządu, że we właściwym czasie zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości albo że niezgłoszenie takiego wniosku nastąpiło bez jego winy (przesłanka określona w art. 116 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej).

Według utrwalonych reguł wykładni „odpowiednie” stosowanie przepisów może polegać na zastosowaniu przepisu wprost lub z odpowiednimi modyfikacjami, albo pominięciu zastosowania przepisu, jeżeli nie przystaje on do warunków, w których ma być zastosowany.

Na gruncie art. 116a Ordynacji podatkowej, członkowie organów zarządzających osób prawnych innych niż spółki kapitałowe odpowiadają za zaległości podatkowe tych osób prawnych bez względu na wystąpienie kryterium prowadzenia przez nie działalności gospodarczej.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że w odniesieniu do członków organów zarządzających osób prawnych niemających zdolności upadłościowej nie jest możliwe zastosowanie przepisu art. 116 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej określającego przesłankę związaną z wnioskiem o ogłoszenie upadłości.

Niemożliwość skorzystania z przesłanki przewidzianej w art. 116 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej nie wyklucza możliwości orzeczenia o odpowiedzialności podatkowej członka organu zarządzającego osoby prawnej na podstawie art. 116a. W takim przypadku członek organu zarządzającego ma możliwość skorzystania z przesłanki przewidzianej w art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej, czyli może wskazać mienie, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych osoby prawnej.

Powyższe stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie sądów administracyjnych².

Odmienne poglądy niektórych przedstawicieli doktryny, według których:

- brak możliwości zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości należałoby traktować jako brak zawinienia w jego niezgłoszeniu,

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.)

² Por. wyroki WSA w Olsztynie z 14 kwietnia 2021 r. sygn. akt I SA/OI 508/20 i z 9 grudnia 2021 r., sygn. akt I SA/OI 656/21, WSA w Poznaniu z 29 października 2021 r., sygn. akt I SA/Po 788/20, WSA w Krakowie z 29 stycznia 2020 r., sygn. akt I SA/Kr 400/19 i 21 października 2016 r., sygn. akt I SA/Kr 1021/16, WSA w Warszawie z 30 października 2019 r., sygn. akt III SA/Wa 695/19 (orzeczenia prawomocne), wyrok NSA z 1 sierpnia 2013 r., sygn. akt I FSK 1246/12

- osoby zarządzające podmiotami *non profit* nie ponoszą odpowiedzialności za zaległości podatkowe tych podmiotów,

nie znalazły poparcia w orzecznictwie sądowoadministracyjnym.

Działalność *non profit* osoby prawnej nie wywiązującej się ze swoich zobowiązań podatkowych nie może być argumentem za dopuszczeniem niemożności pociągnięcia do odpowiedzialności podatkowej członków jej organu zarządzającego. Przyjęcie poglądu przeciwnego mogłoby doprowadzić do stworzenia mechanizmu nadużyć w zakresie tworzenia tego typu podmiotów.

W tym kontekście warto wspomnieć, że NSA w wyroku z 1 sierpnia 2013 r., sygn. akt I FSK 1236/12 nie znalazł podstaw do wystąpienia z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności przepisu art. 116a Ordynacji podatkowej z art. 2 i art. 32 Konstytucją.

Reasumując uważam, że obowiązująca konstrukcja przepisu art. 116a § 1 Ordynacji podatkowej nie narusza bezpieczeństwa prawnego członków organów zarządzających osób prawnych nieprowadzących działalności gospodarczej i nie widzę potrzeby zmiany tego przepisu.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Artur Soboń
Sekretarz Stanu